DON·BOSKO

List salezijancev v Ljubljani.

Srečno novo leto in dobro voljo

vsem blagim sotrudnicam in sotrudnikom!

Srečno novo leto! — Žalost naj ne obišče Vaših hiš, smrt naj prizanaša Vašim dragim in blagoslov božji naj rosi na Vas, na Vaše družine, na mladino, Vam izročeno!

Srečno novo leto! — In ako se žalost približa Vaši hiši, sprejmite jo iz roke božje! Bog naj šteje Vaše vzdihe, in angel varuh naj zbira Vaše solze in jih spreminja v drage bisere, ki bodo krasili venec slave.

Srečno novo leto! — *Srečno novo leto* prijatelji, in *dobro voljo!*

Da, *dobro voljo!* — Dnevi se vrste, a vsi niso enaki: vsi pa so srečni, kdor se veseli božjih dobrot in se poslužuje žalosti v dušno zveličanje. *Dobro voljo* tedaj v sreči, *dobro voljo* v nesreči!

Dobro voljo vsak čas: na potu usmiljenja, pri vzgoji, pri vseh delih! *Dobro voljo*, mir srca, vesele dneve, obilo zasluženja, srčnost in

Srečno novo leto!

Marija Devica v svetopisemskih predpodobah.

(V obliki psalma.)

I.

Ni še naredil neba, ne dal stanovitne postave zemlji, in ž njim je bila *Modrost*.

Ni še naredil breznov, ne gorâ s silno svojo težo; okrog morja še ni postavil meje, in podoba Marije se je v svoji lepoti smehljala v Njegovih mislih, prvorojenka vseh stvari.

Modrost je dala postavo nebu in vodam, a sedež Modrosti je Marija: in vsi tisti, ki ljubijo Marijo, bodo imeli življenje brez konca.

V vrtu veselja se vzdiga skrivnostno drevo življenja, čegar sad premaga smrt: toda bolj dragocen sad nam je dala Marija in kdor jé od njega, bo imel večno življenje.

Moj Bog! ljudje so opustošili svoja pota, in Najvišji užaljen, pošlje vodé, toda svet mož zida *ladijo*, in človeški rod se prenovi.

Padec prvih staršev nas je oropal nebes, toda *Devica* je prinesla tistega, katerega nebo ne more objeti, in blaženost se napolni s svetniki.

Tam v višavah na modrem nebu se prikaže sedmerobarvna mavrica, znamenje usmiljenja in dobrote; v tej *mavrici* pa občudujem Marijo, usmiljeno mater, pri kateri vsakdo najde pomoč.

V *presveto* naj nikdo ne vstopi, kdor ni duhovnik in enkrat v letu; to je kraj, najbolj sveti, podoba nebes, in hrani skrinjo zaveze, tabli zapovedi in Aronovo palico.

Nikdo naj se ne dotakne Marije, ki je zaprti vrt, zapečaten studenec, skrinja nove zaveze: Ona nam bo dala postavodajalca in v nebesih bo sedela na njegovi desnici, na najbolj veličastnem sedežu.

Jakob beži pred razjarjenim bratom in v dolini Mambre vidi v sanjah čudovito *lestvico*, po kateri stopajo nebes prebivalci.

A prava lestev je Marija Devica; po njej se vzdiguje k Bogu moja molitev, po njej prihaja iz nebes usmiljenje.

Na gori veliko prikazen opazi človek, rešen iz vode, toda oni *grm*, ki gori in ne izgori, mi pravi, da je v splošnem požaru greha ostala nedotakljiva Marija: Ona je brezmadeža spočeta.

Močni Gedeon prosi Boga za znamenje poslanstva: razprostre plašč in padla je rosa, medtem ko je povsod okrog zemlja ostala suha.

Jaz, o Marija, te občudujem v preroškem zagrinjalu in v rosi častim večno Besedo, ki je čudežno prišla v deviško telo. Ali ne poje kraljevi pevec: „Prišel bo, kakor dež na kožo in kakor deževne kaplje na zemljo (ps. 76. 6.)?

Ne pozabim te, o Balaam, nezvesti prerok: toda zvezda, napovedana od tebe, mi naznanja Marijo, morsko zvezdo.

II.

Pridite, o device hebrejske, in opevajte Ono, katero nebo in zemlja zamaknjena občudujeta; naslikajte nebeško podobo svojim sočasnikom, ki je ne bodo videli, in potomcem, ki je niso videli!

Zate, o Marija, brezmadežna Devica, so vse najlepše podobe, ki krasé svete knjige, zate vse najslajše besede.

Ti si rodovitna oljka na polju, ti cvetka iz Jerihe, ti bela lilija v vrtu, ti ponosna libanonska cedra.

Izidi mirna izza gorâ, bleda luna, in jasna prehodi nebne prostore: a ona ne bo tako lepa, kakor Marija, in bo podnožje Njenim nogam.

Vzdigni se zlata zarja, in naznani ljudem prihod solnca; a ona bo le motna podoba tiste, ki nam je dala Solnce pravice in miru.

In ti, o solnce, bliščí na nebu in razširjaj na stvarstvo žarke svetlobe in življenja: toda bolj svetla in bolj oživljajoča je Marija: Ona

je bolj čista od tvoje svetlobe in Njene dobrote so bolj koristne ubogim zemljanom.

O zvezde, ki ste pokorne glasu Najvišjega, bliščite na najbolj čistem nebnem azuru, kažite najlepšo svetlobo, kažite; toda Bog vas je odločil za venec Mariji, presladki devici.

O pevci, omolknite v čistih glasovih; najlepša pesem je ime Marije, bolj sladko, kakor glas doneče harfe.

Jaz te vidim, o Labanova hči; lepa si in zate bo Jakob služil še celih sedem let; toda lepša bo Ona, predpodobljena v tebi, ki bo pridobila božje Srce.

Vstani, o Debora, in opevaj Jahelo, Haberjevo ženo, podobno velikemu knezu, opevaj zmago nad kraljem Jabinom: žebelj je zabodla Šisari v glavo in ga usmrtila.

Toda bolj močen od Sisare je bil satan,

Vojščaki, ponižajte svoje orožje, skrijte svoje meče; Marija je bolj močna, kot zbrane čete: Ona je stolp Davidov, na katerem visi tisoč mečev.

Strašna kot urejena vojska je Marija peklu, za nas pa je Njen pogled podoben golobici: Njene roke so roke pomoči in usmiljenja.

III.

Tudi ve pridite, o močne žene, pridite proslavljat mojo in svojo kraljico, pridite opevat Njene kreposti!

bolj močna od Haberjeve soproge je bila Marija, ki je z deviško nogo peklenski kači iztrla glavo.

Zložite, o Betuličani, novo pesem in nov dan prištejte svojim praznikom: vojvoda 20ih tisoč oboroženih pešcev in 12 tisoč oboroženih konjenikov je umrl: njegovo glavo je odsekala Judita: hči Merarija se vrne slavna in zmagonosna.

In ti, o sveta cerkev, zapoj nove hvalnice in nove dneve pridruži svojim praznikom: hči

Joahima je slavno zmagala; bolj kot Judito jo bo ljudstvo imenovalo blaženo.

Pridi Estera, kraljica lepote in milobe! Asver te čaka, očaran od milote tvojega obi čja, od nežnosti tvojega značaja: približaj se prestolu, in po tebi bo ljudstvo dobilo rešenje.

Pokaži se, o Marija, najlepša izmed stvari: Najvišji je zrl tvoje srce, bolj čisto od zlata, in radi tvoje ponižnosti se bo v Tebi včlovečila večna Beseda.

Veselite se, o narodi; radujte se, o ljudstva! Nova Estera se je prikazala pred Bogom in nam izbrisala smrtno obsodbo.

O kruti satan, nehaj zalezovati prečisto Devico, ki mora postati mati: Marija ti bo strla glavo.

Ohladite, o narodi, neumno jezo! vi ste bratje in sinovi enega Očeta, ki je v nebesih; zamorite jezo; vi ste bratje in sinovi ene matere, ki je Marija.

Zamorite v srcu pogubno sovraštvo in skupno hvalite ženo, ki je Devica in Mati: hvatite Ono, ki ni imela madeža v svojem spočetju.

Hvalite gospo, katero je Kralj kraljev hotel češčeno! In Ti, brezmadežna Devica, sprejmi naše češčenje in zlivaj nad našo glavo nebeške milosti!

Nekaj črtic o salezijanskih misijonih.

Salezijanski misijonarji v Quitu.

(Dalje.)

XI.

Kakor pri nas, kadar strašimo otroke: Volk pride! ti prestrašeni spremené barvo in se stiskajo v materino naročje, tako so misijonarji spreminjali barve med groznim potovanjem.

Kakšna pot! Tu je ozek predor, kjer le s težavo morejo stopati eden za drugim, tam mehka blatna pot, tam zopet nevarno pečevje, ki že pri pogledu vsakega pretresa . . .; vendar misijonarji ne zgubijo srčnosti: pripoveduje smešnice in se smejé.

Konji so od truda popolnoma mokri. Kraji so tako nevarni, da misijonarji ne upajo več jezditi, rajši korakajo peš, držeč konje za uzdo.

Ker je bila pot tako ozka, da so morali stopati eden za drugim, bila je vrsta jako dolga. Da bi se ne zgubili, so klicali eden drugega, in v ono puščobno dolino, ki skoraj nikdar ne sliši človeškega glasu, so odmevali veseli človeški klici.

Tudi konji so spoznali nevarnost puščobnih krajev; začeli so stopati počasi, včasih so se celo ustavili in le prisiljeni zopet nadaljevali pot.

Po trudapolnem potovanju črez nevarne predore in griče so dospeli v ozko dolino, na obalo neke struge, po kateri se je valila mala deroča reka. Dolga na pol gnila debla so služila za most. Misijonarji, boječ se nevarnosti, so najprej poskušali, potem z očmi merili globočino, a videli niso ničesar, le močno šumenje skrite reke je bučalo iz divjega pečevja.

Skoraj niso vedeli, kaj bi storili. Toda kaj? le dve poti ste jim odprti: ali iti naprej, ali umreti lakote. Priporočili so se božji Previdnosti in počasi stopali eden za drugim čez most.

Že jih je nekaj na drugi strani. Ti osrčujejo druge: „Naprej, naprej; kaj se boste bali . . . nikar se ne bojte!“ in tako so jih čedalje več privabili za seboj.

Nekdo izmed njih je poskusil dvakrat, trikrat in se zopet vrnil, rekoč: „Idite, kamor hočete, jaz ostanem tu, četudi umrjem.“

— Kaj praviš? zavrne drugi; — ali misliš, da smo tako neusmiljeni, da te bomo res pustili tukaj?

Najbolj srčen se vrne nazaj po tovariša: „No, daj mi roko; pa mene glej in ne v globino . . ., pazi kam boš stopil . . ., srčnost, kmalu sva rešena.“ Držeč tovariša za roko, je počasi stopal za njim, ne meneč se za veliko globino in za bobnenje reke, ki je peneč se, drla pod nju nogami.

Nevarna za ljudi, a še bolj nevarna je bila pot za konje. Vendar so jih prepeljali srečno. Le ona dva, ki sta nosila prtljago, sta zgrešila korak in padla v reko — niso ju več videli.

Eden drugemu so zdaj pripovedovali svoje občutke in nadaljevali pot. Pri tem so se pa morali umikati zdaj na levo, zdaj na desno; večkrat so morali s sekiro predirati pot, tako gosto je bilo grmičje in trnje. „Pazi, pazi!“ je opozarjal tovariš, tovariša, bile so veje, katere je upogibal in si delal pot, ter jih zopet izpuščal.

Nekaj vojščakov je bilo trudnih do smrti. Nič več niso mogli nositi orožja. Morali so se jih usmiliti ubogi jetniki ter jim nositi puške. Kakšen prizor! jetniki nosijo puške preganjalcem, ko jih ženo v prognanstvo.

Četudi je dan nudil različne epizode, vendar so se popotniki utrudili do skrajne meje. Gledali so solnce in zdelo se je, da se je ustavilo, tako dolgo so pričakovali noči, da bi smeli počiti. Celo konji so se utrudili in postali neposlušni človeškim glasovom. Eden izmed konj ni mogel več zmagovati; obnemogel je padel na zemljo. Morali so se ustaviti in mu pomagati vstati. Kakor pijan od preobilnega truda, se je zopet počasi premikal dalje.

Kmalo nato sta padla dva druga konja in obležala mrtva. Pustili so ju v puščavi in peš nadaljevali pot. Toda dolgo niso mogli korakati; začeli so padati in načelnik je bil prisiljen dovoliti kratek počitek. „Ubogi jetniki, koliko so morali trpeti“, piše eden jetnikov. „Jaz sem jih videl počivati utrujene v cestnem blatu! Vroč pot jim je padal po čelu in se mešal s solzami, katere so skušali zakriti, a zakriti jih niso mogli. Bil sem pri njih in gledajoč jih z žalostnim nasmehom, se mi je zdelo, kakor bi hoteli reči: — Trpimo, toda trpimo za Boga, in On nam sladi naše muke.

Po kratkem počitku so vstali in korakali dalje. Ura je bila pet, ko se je odprl prijazen travnik. „Hvala Bogu, hvala Bogu!“ so ponavljali utrujeni od težavnega pota; „vse kaže, da smo blizu ljudi.“ In so se ozirali okrog ter iskali stezo, katero so mislili zgubljeno.

— Mirni! Poglejte sled . . . kravji parklji.

— Imaš prav.

— Pa ne bodo divje krave?

— Tu ne, tu jih ni; v Gualaquizi da, a tu ne.

Ko so se tako pomenkovali, zaslišijo iz daljine petelinov glas. „Poslušajte! . . . Rešeni smo! Bog bodi zahvaljen!“

In res so se po kratkem znašli na prostornem polju. Sredi polja je stala mala koča s slamnato streho. Bili so v Liti, obstoječi iz malega poslopja in štirih prebivalcev. Ljubezniv starček jih povabi v hišo.

— Kako? vprašuje radovedno; — kako? v teh krajih? Kaj se je zgodilo? Kar naprej, gospodje, kar naprej; premorem malo, a kar morem, storim z veseljem; — saj vem, da bo Bog vse poplačal.

V gozdih Jivaros.

Iz življenja divjakov kivarov.

(Po spisu salezijanskega misijonarja duhovna F. Tallachina).

I. Hiša in posetna pijača kivarov.

Salezijanski misijonar F. Tallachina pod imenom P. Kivaro, precej natančno opisuje življenje južno-ameriških divjakov kivarov. Gotovo bo blage naročnike zanimalo, ako iz teh spisov vzamemo nekaj črtic in jih ponatisnemo v svojem listu.

Hiše kivarov so raztrešene po gozdih sredi goljav, daleč ena od druge. „Črez pašnik, poraščen z gostim grmičjem in ponosnimi palmami“, tako piše on, „sem prišel v temen gozd. Ozka blatna steza me je privela na širno planjavo bujnih poljedelskih pridelkov, med katerimi se je najbolj ponašalo kavino drevje. Sredi planote, na nekoliko vzvišenem prostoru, opazim borno kočo, ki se je na prvi pogled zdela podobna kitajski hiši, s streho, podobno klobuku.

Bližajoč se hiši, sem po navadi kivarov naznanil prihod. „Kivar, kivar, jaz prihajam“, sem klical, iz hiše pa je odmeval odgovor, ne da bi videl, kdo kliče: „Pridi pridi“.

Bolj glasno pa, kot človeški glas, so odgovarjali psi.

Hiša je imela dva ozka vhoda. Nikogar ni bilo, da bi me sprejel, le: „Ne tje, ne tje, tam so ženske!“ je bobnelo iz hiše, ko sem stopil na prag.

Šel sem k drugim vratom in vstopil. Ni bilo kivara, da bi pozdravil; z motnim nasmehom so me pogledali in molčali.

Na štirih debelih, na zemlji ležečih drevesnih deblih, je sedelo dvanajst kivarov. Pred temi debli so ležala druga jednako visoka, na katere so naslanjali suhe noge. Med debli pod nogami pa je gorel ogenj in grel divje može.

Soba je bila predeljena z dračjem. Na drugi strani je sedelo obilo žená in deklic, med njimi pa je ležalo lepo število suhih psov. Dve ženi ste kuhali in prestavljali lonce od ognja k ognju.

Lahka streha, spletena iz suhega listja tako umetno, da najmanjša kaplja ne more predreti, jih varuje vročine in velikega mraza. Tlak, četud navadna zemlja, je čist in svetel kot brušeni kamen.

Gospodar mi je dal znamenje, naj se vsedem. Istočasno pa je pogledal tje med žene, kakor bi hotel reči: „Prinesite pijače!“

Komaj je dal znamenje, že je vstopila debela žena, visoke postave, okroglega obličja, črnih oči in širokih ust. Bila je okretna, a istočasno uljudnega obnašanja. S seboj je prinesla butaro zelišča, imenovanega *yuca*, in je položila na tla, kamor se je tudi ona vsedla in začela pripravljati pijačo. Iz velikega piskra potegne nekaj debelih cevi istega zelišča in jih natlači v usta, grize z zobmi in zopet vrže nazaj v lonec. Ko se ji je zdelo zadosti, vzame požvečeno zelišče v črni roki ter je prav dobro ožme. Tako je bila pijača gotova.

Vesela in nekako ponosna je vzdignila pisker ter ga postavila sredi kivarov. Vsi so opazovali misijonarja, ki, četudi težko, je moral vendar dvakrat piti."

II. Oporoka kivarov.

Znano je, da so kivari jako pohlepni po maščevanju. Oče sam priporoča sinovom, naj se maščujejo nad sovražniki. Naš misijonar nam zanimivo opiše enega teh prizorov:

„Komaj je zapel petelin, že je nastalo grozno vpitje. Žene so vstale pred jutranjo zarjo ter začele pripravljati pijačo „ciccio".

Naenkrat vsi umolknejo. Stari gospodar začne govoriti:

„Poslušajte, o sinovi, o vnuki, o sorodniki! Vaš oče in gospodar govori. Vsak dan najprej iščite svetlobo njegovih besedi, in šele potem svetlobo solnca! Vedno sem tako rekel, vedno bom tako rekel, dokler bom mogel govoriti. Kadar pa bo moj glas utihnil, bo glas starejšega sina ponovil očetovo oporoko svojim sinovom in vnukom, in ti svojim sinovom in vnukom do zadnjega rodu. Vaši očetje so tako rekli, so vedno tako delali in tako bo vedno ostalo . . ."

Vsi odgovorè: „Tako naj bo!"

Gospodar je nadaljeval:

„Predno sem bil jaz, so bili *Sciuora;* oni izhajajo iz matere *lagune*"[1])

Vsi zakličejo: „Res je."

— „Mojega starega očeta še ni bilo, in že so bili *Sciuora.*"

„Da, da."

„Ni bilo še očetov in starih očetov naših očetov, in kivari so bil gospodarji gorà, ravnin in gozdov, tje do *uunta canussa.* Mi smo bili gospodarji vsih."

— „Dobro."

— „Kivari onostran velike reke so bili vsi naši sorodniki in prijatelji."

— „Dobro, dobro!"

— „Nikdo nam ni nikdar zatemnil čela."

— „Nikdo."

— „Prišli so drugi indijci (divjaki), premogočneži, iz gorà, kjer izvira velika reka.[2]) Hoteli so nam naložiti svoje postave in mi smo se utrdili v gozdih."

[1]) Rod Scirov, ki je prišel v one kraje okoli 1000 l. pred Kristusom.

[2]) Incas, prebivalci v Perù. V 15em stoletju so se polastili omikanih pokrajin v Ekvadoru.

— „Da, da; tako, tako.“

— „Iz velikih vodâ so prišli *apáci*,[1]) belega obličja, lačni kot medvedje. Postavili so mnogo hiš s stolpi in vrtovi na obrežju *Paota, Marona* in *Upana*. Skušali so nas spraviti pod svoj jarem. *Sciuora* (kivari) so razdrli vse njih hiše; umorili so veliko *apacov*, toliko, da jih ne moremo našteti na prste nog in rok vseh kivarov skupaj. Njihove žene in tudi one od *Yusa* (device posvečene Bogu), so postale naše. Mendozza, Logrogno, Seviglia so padle pod našimi meči. Danes na njih mestu ne najdete drugega, kot temen gozd, kjer *Sciuora* teptajo z nogami staro ošabnost *apacov*.“

— „Res je, res.“

— „In mi smo postali gospodarji in lahko sadimo *yuco* (rastlina), kjerkoli hočemo.“

— „Dobro, dobro.“

— „Od tistega časa je *cionta* (palma, podobna ebenu) rodila 10krat deset po trikrat.[2]) Večkrat so nas hoteli *apaci* zatreti, pa smo jih vedno premagali.“

Tu starec nekoliko preneha. Potem začne še bolj glasno:

— „Jaz sem imel mnogo sovražnikov.“

— „Mnogo.“

— „Vse sem premagal. Eden je umrl, ne da bi se mogel maščevati. To maščevanje mora izvršiti sin.“

— „Sin.“

— „On se ima maščevati še nad drugimi (in je imenoval tri ali štiri imena). Eden mi je prisegel, zdaj je osem let, drugi je *bruko* (zmaj), ki je umoril mojega očeta. On mora umreti!“

— „Mora umreti!“

— „Tretji je ukradel vašo sestro, ko je bila še majhna.“

— „Jo je ukradel.“

— „Mora umreti!“

— „Umreti.“

— „Če on ne umrje, bo umrl vaš oče.“

Zopet je nekoliko prenehal. Medtem so pa žene prinesle *ciccio* in jo ponudile najprej govorniku, potem tudi drugim. Gospodar je pil in potem tako skončal svoj govor:

— „Imam sinove, ki naj se maščujejo! To je njih najbolj sveta dolžnost. Njih hiša bo vedno polna *yuce, ciccie, cionte* in sladke banane. Njihovo polje bo rodovitno; množili se jim bodo prešiči, njih psi bodo pregnali medvede, opice in vse divje zveri. Njih mreže bodo polne rib. Močno bo njihovo orožje, gotove zastrupljene puščice. Kamorkoli bodo šli, povsod bodo širili strah. Njih družina bo velika, sinovi hrabri kakor njih očetje. In četudi ga ubijejo *iguanci* ali kak *bruko*, on bo živel do

---

[1]) Beseda apaco pomeni očeta, včasih pa tudi misijonarja in sploh kristjana.

[2]) Cionta je drevo, ki rodi enkrat na leto. Torej od tistega časa je preteklo 10×10×3 let, t. j. 300 let.

jedi, katero bodo sinovi položili k truplu, in se bo boril z orožjem, katero mu bodo dali v roko."

Vsi odgovoré: „Tako naj bo!"

Gospodar nadaljuje:

„Proklet oni sin, ki se ne maščuje za svojega očeta in pusti ponižan njegov pepel v prahu! Naj nima sinov, da bi ga branili; naj bo žrtev svojih sovražnikov! Njegovo truplo naj ostane brez jedi in meča, da ne bo mogel živeti onostran groba! Veter naj razprši njegove posmrtne ostanke v temne kraje pozabljenja, in nečista noga sovražnika naj jih potepta! Iz njegove glave naj pijejo *ciccio!*"

Vsi odgovore: „Tako naj bo!"

III. Shansha.

Iz prejšnjega članka lahko spoznamo, zakaj je kivarom glava bolj dragocena, kot največji zaklad. Odsekana glava je kivaru največji ponos. Tisti dan, ko se povrne domov z glavo na meču, je najlepši dan njegovega življenja. Od tega dne se kivar pripravlja za praznik shansha.

Kaj je shansha? . . . Kivar morilec vzame glavo umorjenega. Z največjo natančnostjo loči črepinjo in jo pusti kuhati, da jo tako obvaruje gnilobe. Dobro prekuhano pusti presušiti, uravna lase in tako je shansha pripravljena, — njegova ljuba shansha, katero varuje kot najdražji biser v svoji hiši. Ona po njih mnenju odstrani od hiše vsako nevarnost, kadar se kivar takoj pripravi, da jo praznuje . . .

Ko se kivar pripravlja za praznik, se močno posti. Medtem pa obiskuje sorodnike ter jih vabi na praznik. Prvi dan praznika povabi duhovnika, da mu dene v usta ostanke tabake in s tem odpre praznik. Ta dan začnejo piti *ciccio* in nadaljujejo po več dni, včasih celo po več tednov.

IV. Verski čut kivarov.

Vera v posmrtno življenje je splošna med vsemi južno-amerikanskimi divjaki. „Ne morem umeti", piše misijonar, „kako so mogli nekateri popotniki, med njimi celo dva ekvadorska misijonarja pisati, da ti divjaki nimajo nikake vere. Res je, da nimajo pravega pojma, a vero v neko višje bitje in v posmrtno življenje najdemo v vseh ondotnih rodovih."

Kivari verujejo v dobrega duha in ga imenujejo Júsa (Bog) in hudobnega (Iguanci — satan). Prvemu ne izkazujejo nikakega češčenja, drugega se jako bojijo. Da ti divjaki niso nikaki materijalisti, nam kaže beseda wakáne (duša), ki pomenja pravega duha, medtem ko drugi narodi imenujejo dušo z besedami, ki pomenjajo tvar, n. pr. srce, jedro itd.

Kivari se večkrat obračajo h hudobnemu duhu (iguanci), da bi spoznali njegovo voljo ter prejeli od njega modre nasvete. Na mnogih krajih sredi gozdov stojé male lesene koče. Te niso nikaka človeška stanovanja, marveč prava svetišča hudobnih duhov. Kivari jih imenujejo iyámtei, t. j. svetišča sanj. Nesrečni divjak, kadar želi sanjati, pije pijačo na-

téma, ki mu podaljša spanje. Omotljen od te pijače, se vleže v iyamtei in ondi sanja. Da se obvaruje divjih zveri, zažge trd les, ki po več dni gori v bližini sanjavca.

Natéma je rastlina, katero posušijo, raztolčejo in skuhajo. Kdor pije pijačo, v kateri je kuhana rastlina natéma, ostane skozi več dni v trdnem spanju. Še bolj omotljiva je rastlina maiguá. Te se poslužujejo samo tisti, ki želijo spati 5 ali 6 dni skupaj.

Tudi v prihodnje življenje verujejo kivari. To nam kaže smrt starega kivara Tuleda.

„Od vseh strani", piše P. Kivaro, „je odmevalo vpitje in jok. Otroci so prestrašeni bežali; njih krik se je razlegal daleč po gozdu. Starejši sin Cayuca se je vrgel na tla ter grozno vpil in tulil. Nekateri drugih sinov so se vrgli k nogam umrlega očeta, drugi so lomili meče, zopet drugi so rovali lase in trgali meso.

Soproga in drugi sorodniki so obupani tekali okrog; vpili so in si s trnjem zbadali roke in prsa, da je kri lila po njih telesu in kapljala na zemljo.

Vsa obupana se je stara Tatzéma, soproga umrlega očeta, vrgla na truplo, proseč, da bi jo kdo prebodel in umoril. Obnemogla od velikega vpitja, je slednjič obležala ondi kakor mrtva. Morali so jo vzdigniti in živiti.

Nato so se vsi pobarvali črno. Zdaj šele je začelo grozno vpitje. „Oh! kdo bo dal, da vidim zopet svetlobo tvojih oči, o ljubi oče?" je vpil najstarejši sin. „Ti si zginil: solnce je za vedno ugasnilo tvojim očem. Slep in zapuščen bom taval po zemlji." [1]

„Jaz ti bom sledil v temen grob, kamorkoli greš", je zdihoval drugi sin. „Jaz se bom maščeval nad tvojo smrtjo."

Iz druge strani je prihajal glas:

„Kdo je bolj močan, bolj hraber od tebe? Kdo je bolj strašil sovražnika? Kdo je pridobil toliko zmag in toliko shanshe? Kdo nas bo branil pred sovražniki? Ti si bil ponos kivarov, njih desna roka . . ."

Zopet drugi je pristavil:

„Ti si bil življenje mojega življenja, ti si bil svetloba, zrak, gorkota. Jaz bom umrl zate."

„Ah, zakaj sem rojena?" je ponavljala soproga, „morda zato, da te vidim umreti? Kako bom mogla brez tebe živeti? Kdo me bo sprejel v svojo hišo? Komu naj še ponudim ciccio in guayuzo? Za koga naj živim?"

Ti in enaki vzdihi so polnili hišo in gozd.

Črez nekaj ur so se vsi oddaljili. Proti solnčnem zahodu so prišle žene in prinesle yuco, ciccio in prešičje meso, ter vse to položile ob truplu umrlega, da bi imel za pot na drugi svet... Možje so pa nabrali široko palmovo perje ter naredili iz njega ležišče. Semkaj so položili truplo in je pokrili z novim perjem.

---

[1]) V govorjenju kivarov opazimo, da amerikanski rodovi hranijo čut orijentalcev. To opomni tudi P. Kivaro.

Ko je nekoliko minula žalost, so vzeli možje svoje meče in začeli znova jokati. Uboga soproga se ni hotela ločiti od umrlega; po sili so jo morali iztrgati.

Nato so za vedno zaprli vrata, znamenje, da naj nikdo ne moti umrlega. Družina je zapustila ono hišo in se preselila v hišo starejšega sina na desni obali Cucipambe. —

V. Čudna razlaga.

Salezijanski misijonarji večkrat obiščejo uboge kivare in jim oznanjujejo božjo besedo. P. Kivaro je imel nekoč pridigo, ki je vzbudila med divjaki mnogo govorjenja. Po pridigi so misijonarji postavili altar, da bi opravili presv. daritev. Zastonj so vabili divjake k maši. Maševali so vsi trije: monsign. Costamagna in dva duhovnika. Divjaki so se sprehajali mimo altarja, občudovali mašno obleko in mašnika ter potem po svojem razlagali, kar so videli.

Poglejte, kako so priprosti!

„A p a r u (bel človek) je oblekel dolgo belo t a r à c i (mašna srajca)“, je rekel prvi.

„Da, da, in črez je oblekel še drugo, podobno bananovemu listju, kadar je na njem rosa in zeleni, rdeči in rumeni metulji“, je pristavil drugi.

„Jaz bi rad, da bi daroval tisto t a r à c i moji ženi.“

— „Ali ste videli a p á c a (P. Kivara), kako se je priklonil in se trkal na prsa? Gotovo ga boli želodec. G u a y u z a bi mu dobro storila.“

— „Enkrat se je priklonil in pihal na okroglo belo y u c o (hostija, katero so zamenili z rastlino yuco); potem je ravno tako naredil s svetlo lupino, v kateri je bila rdeča c i c c i a.

— „Y u c o je snedel, rdečo c i c c i o je izpil.“

— „Ne, c i c c i a ne more biti, zakaj potem ko se je slekel, je padel na kolena in zaspal. Gotovo je pil n a t é m o.“

VI. Krst kivara.

Napočila je zaželjena zarja 15. avgusta, — tako piše P. Kivaro, — praznik *Yúsa nuhua,* t. j. Marijinega oznanenja . . .

Divjaki so z vso pohlepnostjo pričakovali tega dne. Verniki so napolnili borno kapelico, pred altarom so se pa postavili kivari, pripravljeni za sv. krst, okrog obhajilne mize pa kivare.

Med občudovanjem vseh obleče škof lepo svojo opravo, in vsi kivari so mislili, da je krasno oblačilo odmenjeno njim.

Predno se je začela presv. daritev, je P. Kivaro krstil kivara *Cigugni.* Z jasnim čelom, divjim pogledom in ostrim glasom je odgovarjal na vsako vprašanje, katero mu je stavil duhovnik najprej v latinskem, potem tudi v njih lepem jeziku.

— „Kako se imenuješ?“

— „Me ne poznaš? Jaz sem *Cingugni,* sin *Sandu-jev.*“

— „Odslej se boš imenoval tudi Jožef, Marija, Joahim . . .“ mu pristavi boter.

— „Kaj prosiš?“ ga vpraša nadalje duhovnik.

— „Sem že povedal, da hočem biti kristjan.“

Ko mu je misijonar dihnil v obraz, je kivar smejaje se vprašal: „No, kaj delaš?“

— „Izganjam *Ignanci* (hudobnega duha) z vsemi boleznimi“, odgovori duhovnik.

— „Tako je prav“, zavrne kivar, „naj le gre za zmiraj!“

Na vprašanje: „Ali zaničuješ Iguanci?“ je Cingugni ostal v dvomu, ali ni morda dolžan ljubiti tudi njega, kakor vse druge sovražnike. Šele na zatrdilno znamenje misijonarjevo, udari močno ob tla, rekoč: „Gotovo, ker je hudoben!“

— „Ali obljubiš, da ne boš pil *nateme* in ne boš šel sanjat z *Iguanci?*“

— „Ne bom pil, ne bom sanjal.“

Duhovnik po cerkvenih obredih ponovi še dvakrat: „Kako se imenuješ?“

— „Kolikrat ti bom še povedal?“ odgovori divjak. „Ime mi je Cingugni, Jožef, Marija . . . Pa nikar ne pozabi!“

Ko mu je oblil glavo, je vprašalj „Ali sem zdaj kristjan?“

— „Da“, odgovori duhovnik, zdaj si brat Jezusa Kristusa.“

— „Ali je zdaj popolnoma zdrava moja duša?“

— „Zdaj je vse zdravo in lepo. Ta voda te je umila, da si čist kakor obleka, ki te pokriva.“ To rekši, ga duhovnik obleče v belo oblačilo.

„Dobro, dobro, zdaj sem zadovoljen. Ta obleka je moja, kajne?“

— „Da; kakor to oblačilo, tako bela naj ostane tvoja duša!“

Tako oblečen se je prikazal novi kristjan med vernike, ki so ga sprejeli z veselim nasmehom.

Če bi jo videl.

— Če bi ti videl Brezmadežno, kaj bi storil?

— Hvala, bi rekel, hvala za veliko srečo. O Bog, daj mi umreti, jaz sem tako zadovoljen!

— In če bi Ona želela slišati tvoj glas, kaj bi rekel?

— Od sreče bi ne znal govoriti.

— In če bi te povabila k sebi in te imenovala sina, kaj bi storil?

— O sv. Duh, razsvetli me! Pokril bi obraz, zakril solze in potem . . . če bi mogel še izreči besedo, bi rekel kakor sv. Peter: „Idi od mene, ker sem grešnik.“

— In če bi se Ona približala in ti rekla: „Mir s teboj?“

— Tedaj se mi zdi, da bi ne mogel več zakriti srčnih čutil; poljubil bi kraj, kjer je stala deviška noga in bi rekel: „Odpusti!“

— In če bi Ona potem rekla, da se več ne spominja tvojih grehov, in bi te imenovala angela?

— Moj Bog! Tedaj bi umrl ljubezni. Nič več bi ne mogel živeti brez nje; prosil bi jo, naj me uči živeti. In kaj bi mi na to rekla Brez madežna?

— Vprašala bi te, če je v tvojem srcu še kaj prostora za ljubezen, če je v tvoji volji še toliko predrznosti, da bi upal razžaliti njenega Sina, če bi tvoj razum hotel še kedaj otemniti svetlobo sv. čistosti, če v srcu še upaš gojiti sovraštvo, če še hlepiš bolj po svetu, kakor po božjem Srcu . . .

— O Marija! dosti, dosti, bi rekel; — jaz se ne morem več zoperstavljati tvojim nasvetom, sladkosti tvojega glasu: veselja hočem umreti blizu Tebe. Nikar ne pusti, da bi se še kedaj povrnil na viharno morje goljufivega sveta, da ne bom več zrl nehvaležnosti tvojih sinov, ki te ne ljubijo!

— Toda Brezmadežna bi te vrnila zopet družbi in predno bi te zapustila, bi rekla: „Spominjaj se vedno, da si Sin Brezmadežne in potem stori, kar hočeš!“

Zdi se, da ni več on.

Skupno s tovariši se je sprehajal s svojim predstojnikom. V otroški zgovornosti je včasih izustil kako nedolžno, a predstojnik ga danes ne mara poslušati: z drugimi govori, zanj se ne zmeni.

Deček je opazil; postal je tih, na obraz se mu je vtisnila vidna žalost.

— Predstojnik ni zadovoljen — premišljuje sam pri sebi in se na skrivnem loči od družbe. Oddaljil se je za par korakov in ondi ostal miren, zamišljen; v očeh so mu bliščale solze.

* * *

Dečki so se vrnili v učilnico, le mali Tonček je z učiteljevim dovoljenjem ostal zunaj. Pobit se je približal predstojniku in ga prosil odpuščanja.

— Dokler se ne boš lepo obnašal v cerkvi, ne morem biti tvoj prijatelj.

— Saj se bom spreobrnil.

— Jedina pot, ako hočeš, da te ljubijo predstojniki. Dobro, jaz ti odpustim, a glej, da boš držal besedo.

— Hvala lepa, z Bogom; in je poljubil roko ter vesel odšel v učilnico.

Kdor je drugo jutro opazoval Tončka v cerkvi, se mu je zdelo, da ni več on, tako se je lepo zadržal. In še zdaj se zadrži tako, da ga je veselje gledati.

. . . Kdo mu je povedal, da je predstojnik nejevoljen? Mrzlo obnašanje ljubljenega predstojnika.

Toliko včasih premore ljubezen gojencev do svojih predstojnikov.

Zahvala in priporočilo.

Štejemo si v sveto dolžnost, da v začetku leta izrečemo vsem blagim sotrudnikom in sotrudnicam, ki so nam tako blagodušno kazali naklonjenost v minulem letu, najiskrenejšo zahvalo. Z Vašo pomočjo, dragi sotrudniki in sotrudnice, nam je bilo mogoče začeti težavno podjetje — zidanje veličastnega svetišča. Vaša naklonjenost nam je bila tolažljiv lek sredi premnogih težav in z radostnim srcem smemo reči, da se je število sotrudnikov v tem letu toli pomnožilo, da z največjim prepričanjem lahko rečemo: „Tu je prst božji, le srčno naprej, brez strahu, z zaupanjem v daljno božjo pomoč!“

Blagi sotrudniki in sotrudnice! Pokažite še nadalje svojo naklonjenost! Ne ustrašite se težav: vsako dobro delo ima nasprotnike. Pokažite, da stopate pod neustrašljivo zastavo don Boska, ki Vam govori: „Nič naj Vas ne straši!“ Podpirajte nas še nadalje pri zgradbi veličastnega svetišča in bodite prepričani, da se bo Marija, pom. kristjanov, z usmiljenim srcem ozirala na Vas in na Vaše družine, ter Vam bo tisočero poplačala vsako najmanjše delo, katero boste storili v Njeno čast.

Zato brez strahu in srčno naprej!